

Inteelt

Op internationale TT zie je vaak gelukkige liefhebbers. Ze hebben een topdam aangeschaft. Als je vraagt waarom; zijn de redenen uiteenlopend.

1. Omdat mijn fokdam gestorven is, lijkt logisch.
2. Mijn dam is oud, het dekken verloopt moeizamer. Ook evident, zeker als men weet dat dit probleem zich bij ons, mannen boven de veertig jaar, bij een op vier ook zou voordoen.
3. Het is een mooi dier en ik kan het op de volgende TT inschrijven, ook een valabele reden.

Ik herinner mij een gesprek met Coeckaerts Omère, die deze liefhebbers topflopers noemde. Zij handelen uit noodzaak en dan is het reeds te laat. Een topfokker zal een topdier aankopen op een ogenblik dat hij het niet nodig heeft.

Een vreemd dier vinden, die al de genen bezit, waarvan de dieren van uw eigen stam drager zijn, is zeer moeilijk, haast onmogelijk. Met andere woorden; wanneer je een vreemd dier zo drastische in je stam brengt, is het risico groot, dat de positieve raseigenschappen, die in je stam dominant aanwezig zijn, veel minder tot uiting zullen komen. Wanneer men met twee niet verwante dieren fokt, kan men ook goede resultaten bekomen, maar hier speelt de factor geluk een grote rol en geluk is meestal van korte duur.

Daarenboven houden deze liefhebbers geen rekening of in onvoldoende mate met het in 'quarentaine' plaatsen van het aangekochte dier. Het is best mogelijk dat dit dier ziek is of drager is van ziektekiemen, maar uiterlijk zijn de symptomen nog niet waarneembaar. Pas na enkele weken worden de ziekteverschijnselen zichtbaar. Maar dan is het reeds te laat omdat een aantal voedsters reeds gedekt zijn of het aangekochte dier is met een aantal andere konijnen in contact gekomen op TT. Zo kan men bijvoorbeeld het snot enkele weken onderdrukken door de dieren net voor de verkoop in te spuiten met antibiotica.

Bij aanschaf van een vreemd dier moet dit overwinteren in moeilijke omstandigheden (buiten) wel afgeschermd van de striemende noordoostenwind. Pas in mei-juni komt de aangekochte ram in aanmerking om al je voedsters te dekken. Maar dan is het reeds te laat zou je zeggen en in de konijnenstal zijn haast alle hokken volzet. Zijn nakomelingen zullen niet volledig uitgegroeid verschijnen op de TT. Dat is ook niet de bedoeling; eerst nagaan of de ram wel vruchtbaar is, dan de jongen beoordelen op kwaliteit. De beste jonge ram die de meeste stamkenmerken reeds vertoont wordt ALLEEN aangehouden. De aangekochte ram komt niet meer in aanmerking voor de fok en wordt nog enkel gebruikt om ten toon te stellen. Deze fokwijze heeft nog een ander voordeel. De fokperiode stopt bij de meeste liefhebbers rond april-mei en hervat november-december. De overjarige voedsters hebben tijdens deze rustperiode de neiging tot vervetten. De eileiders worden dichtgedrukt, het gevolg hiervan is dat 50 tot 75 % van deze voedsters bij de eerste dekking in het najaar, niet drachtig zijn en de fok verloopt veel moeizamer. Het fokken met de vreemde ram, tijdens de zomermaanden, helpt dit probleem op te lossen.

Wanneer je door omstandigheden (sterfte) je fokschema moet aanpassen, kan je terugvallen op een jonge ram, die reeds 50% in jouw fokstam is ingewerkt. Verloopt alles naar wens, dan wordt deze jonge ram, het jaar daarop rond dezelfde periode op alle voedsters verder in gekruist. Zijn jongen (75% eigen stam) komen in aanmerking om jouw stam te volledigen. Onlangs waren wij met drie bestuursleden van de Belgische Dwergenclub, ten huize van Bernd Biefel. Deze Duitse topfokker volgt dezelfde redenering, met dit verschil dat hij niet één, maar twee vreemde rammen preventief had ingevoerd. Zijn hokken waren als volgt bevolkt :

80% met dieren van eigen stam;
10 % met dieren (75% eigen stam, 25% vreemde stam) van de eerste vreemde ram;
10 % met dieren (75% eigen stam, 25% vreemde stam) van de tweede vreemde ram.

Houd naast uw stam één of twee bloedlijnen, die er nauw verwant mee zijn. Bij symptomen van te verre inteelt, kan men dan onderling gaan kruisen en kan men jaren voort.

Symptomen bij te verre inteelt.

1. Verminderde vruchtbaarheid.
2. Verkleinen van de nakomelingen.
3. Verminderde resistentie bij ziekte.
4. Fouten eigen aan jouw stam, die te dominant worden.
5. Genetische afwijkingen (ik maakte ooit mee, dat 75% van de jongen van één bepaalde dekram, bij alle voedsters, kromme voorpoten vertoonde).

Nochtans vormt inteelt de basis van het succes. Men moet echter ook rekening houden met:

1. Houd uw kern voldoende breed m.a.w. met twee rammen en drie voedsters als fokmateriaal de winter ingaan, is zinloos, zeker op lange termijn. Het fokseizoen aanvatten met een twaalfstal voedsters en een zestal rammen, is zeker geen luxe bij dwerg-en tekeningrassen. Dwergrassen, wegens het beperkt aantal jongen per nest. Tekeningsrassen; door de hoge moeilijkheidsgraad van de tekening. Freddy Michiels startte dit fokseizoen met een twintigtal Rijnlandervoedsters. Gelijk heeft hij; topdieren worden niet in elke nest geboren. Topdieren fokken is niet alleen een kwestie van inteelt en strenge selectie, maar ook van massaproductie. Houd ook rekening met mogelijke tegenslag (ziekte, onvruchtbare voedsters, voedsters die hun jongen verwerpen of kannibalisme enz.).
2. Door elk jaar een andere ram (van jouw stam) als fokdier te gebruiken, komen de symptomen van inteelt, veel minder snel tot uiting.
3. Als je alleen staat in het leven, dan sta je nergens. Deze spreuk geldt ook in onze liefhebberij. Daarom is samenwerken met een andere liefhebber, die dezelfde principes er op nahoudt, zeer belangrijk.
4. Het ene ras leent zich beter tot inteelt, dan het andere. Persoonlijk heb ik ervaren, dat de Engelse Vlinder (trouwens alle vlinderrassen) veel beter tegen inteelt kan, dan de Hermelijn. Tijdens de vijftien jaar, dat ik de Engelse Vlinder fokte, heb ik slechts drie vreemde rammen ingevoerd. Twee uit noodzaak, de derde voornamelijk met de bedoeling de ijzergrauwe kleurslag in dit ras te creëren, wat me uiteindelijk ook gelukt is. Bij inteelt krijgen Hermelijnen veel sneller afwijkingen aan het gebit (klemgebit en olifantstanden..) Het specifiek sterk gebogen neusbeen bij dit ras, zal hierbij zeker ook een rol spelen. Door sneller aanverwante bloedlijnen in te schakelen, wordt dit euvel opgelost.
5. Voorzie voldoende hokken; een dertigtal per ras is een minimum. Respecteer ook de minimum hokmaten.

Rassen	L	D	H
Groot	120cm	80cm	75cm
Midden	90cm	80cm	65cm
Klein	60cm	60cm	60cm
Dwergen	50cm	50cm	50cm

De hokken zouden, indien mogelijk, moeten verdeeld worden over een binnen- en buitenstal. De buitenstal liefst naar het Z.O. gericht. Het dak moet voldoende overhellen om regeninslag, sneeuwval te voorkomen, alsook de inwerking van het zonlicht op de pels. In de buitenstal

vertoeven mijn rammen en de TT-dieren. De binnenstal moet goed verlucht, verlicht en indien mogelijk vorstvrij zijn. Tocht moet zeker vermeden worden. Hier bevinden zich de fokvoedsters, de fokram van dienst en de opgroeiende jongen, gedurende de eerste levensmaanden. Fokdieren (vaak verzwakt) en jongen, (steeds zwakkere dieren) blijven gescheiden van de TT-dieren (mogelijke dragers van ziekten).

Topfokkers zouden minder ervaren liefhebbers en of jonge liefhebbers, meer moeten helpen. Durf goede dieren te verkopen aan een schappelijke prijs, ook dit is een vorm van respect tegenover hen. Goed startmateriaal bij de aanschaf van een nieuw ras, bestaat uit een vijftal mooie dieren (twee rammen, drie voedsters); liefst van eenzelfde liefhebber. Het fokken van topdieren is de uitdaging. De vreugde wat dit teweeg brengt, wanneer dit gerealiseerd wordt, is voor de ware liefhebber het belangrijkste. Niet het steeds willen winnen op tentoonstellingen. Een zeer goed dier, in topconditie presenteren op een grote TT, is ook niet zo eenvoudig. Bij het conditioneren spelen andere factoren een belangrijke rol, maar dit is stof voor een volgend artikel.

Besluit.

Het doel van het fokken is zo dicht mogelijk de rasstandaard van het betreffende ras te benaderen. Dit vraagt organisatie, inzet, volharding, kennis engeluk.

Heyvaert Jean